

УДК 373.2.011.3-051:017

І. О. ЖАДЛЕНКО

аспірант
Класичний приватний університет

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД – КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті проаналізовано базові категорії компетентнісного підходу крізь призму професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Доведено, що сучасне покоління освітніх стандартів побудовано на основі вимог компетентнісного підходу, сутність якого полягає в підсиленні орієнтації на результати освіти як системоутворювального компонента конструкції цього стандарту. Визначено, що компетентнісний підхід спрямовано на формування цілісної системи знань, умінь і практичних навичок, а також безперервного особистісно-професійного саморозвитку й самовдосконалення, а основу нової структури цінностей становитимуть компетенції.

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетенції, професійна підготовка, майбутні вихователі дошкільних навчальних закладів.

Взаємодія європейських і національних пріоритетів є тими надсучасними об'єднуючими процесами в освітньому просторі України, що потребують аксіологічного узгодження й підготовки на цій основі висококомпетентних, конкурентоздатних кадрів з холістичним мисленням, відповідальних, готових приймати дієві рішення, працювати на загальний результат, швидко та ефективно вирішувати професійні завдання на рівні світових стандартів і самостійно поповнювати знання впродовж життя.

Такі зміни викликали новий інтерес до проблеми компетентності особистості не тільки в професійній діяльності, а й у життєдіяльності взагалі, зумовивши впровадження в життя компетентнісного підходу.

Мета статті – проаналізувати базові категорії компетентнісного підходу крізь призму професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Власне, компетентнісний підхід зародився в США наприкінці 1960-х рр. у межах мовознавства, і згодом його було екстрапольовано до різних наук. Виникнення компетентнісного підходу вчені пов'язують з дослідженнями відомого американського лінгвіста Н. Хомського (Avram Noam Chomsky), який у 1965 р. увів термін “компетенція” в понятійний апарат лінгвістики.

Подальший внесок у становлення компетентнісного підходу зробив американський психолог Р. Уайт (Robert W. White). Його теорія стала першим доробком у сфері теорії компетентності, в якій крізь призму мотиваційно-психологічного контексту було представлено термін “компетенція”.

Серед зарубіжних країн, які впроваджували компетентнісний підхід, варто акцентувати на Великобританії, де такий підхід в освіті запроваджено

з 1995 р. Учені визначили дві групи ключових компетенцій: комунікаційні (опанування інформаційними технологіями, обчислювальні навички тощо) й базові компетенції (вміння вести діалог, групова взаємодія, вміння приймати рішення тощо). Загалом, учені Великобританії спроектували компетентнісну модель фахівця, основою якої є навчання впродовж життя.

Конструкт “компетентнісна освіта” було використано в процесі аналізу досвіду роботи видатних педагогів, зокрема Дж. Равена, який аналізував співвідношення між якостями, які формуються загальноосвітньою системою, й тими якостями, які реально необхідні дорослим людям для повноцінної життєдіяльності [15, с. 16]. Аналізуючи підхід педагога-практика, науковець зауважував, що компетентності, на яких він був зосереджений, містили стандартні шкільні навички, хоча й передбачали “пошук інформації, необхідної для досягнення мети в процесі безпосереднього спостереження чи спілкування з людьми, а не читання, винахідливість, вміння переконувати, керувати (лідерство) тощо” [15].

Відомо, що до української науки компетентнісний підхід прийшов з кінця 80-х рр. ХХ ст., коли гостро постала необхідність спрямування процесу підготовки спеціалістів на формування професійної компетентності в умовах конкретної фахової діяльності.

Результати багаторічних теоретичних та експериментальних досліджень, аналіз різних підходів до визначення змісту ключових компетенцій дали можливість І. Зимній [6] умовно виділити три етапи становлення компетентнісного підходу в освіті:

- перший етап – 1960–1970 рр. – характеризується введенням до науки категорії “компетенція” (Н. Хомський, Р. Уайт), створенням передумов розмежування понять “компетенція/компетентність”;

- другий етап – 1970–1990 рр. – характеризується використанням категорії “компетенція/компетентність” у теорії та практиці навчання мові, професіоналізму в управлінні, менеджменті; розробляють зміст понять “соціальні компетенції/компетентності”; не тільки виділяються компетенції (до 37 видів), а й будується навчання, метою якого є їхнє формування;

- третій етап дослідження компетентності як наукової категорії стосовно освіти (починаючи з 1990 р.) характеризується появою праць А. Вербицького, А. Маркової, Л. Мітіної, А. Хуторського.

Отже, підсумовуючи вищевикладені позиції, зазначимо, що в зарубіжних країнах компетентнісний підхід пов’язують, по-перше, із формуванням цілісної системи універсальних знань, умінь і навичок, доповнюючи мотиваційними, особистісними й ціннісними аспектами; по-друге, з проектуванням компетентнісної моделі фахівця; по-третє, з готовністю та вміннями спеціалістів вирішувати різнопланові професійні завдання.

Наразі компетентнісний підхід вважають ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу, він передбачає розроблення освітніх/навчальних програм, які зосереджуються на результатах навчання, враховують особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрун-

туються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої/навчальної програми. При цьому учню/студенту надають більші можливості щодо вибору змісту, темпу, способу та місця навчання, спрямовані на кінцевий результат освітнього процесу – набуття ним компетентностей [12].

Згідно із проектом “Поширення і вплив реформи освітніх програм вищої освіти в Європі”, компетентнісному підходу надають значення на інституціональному рівні, коли компетенції (при правильному їх застосуванні) сприяють кращому розумінню викладачами та студентами того, що очікується; підсилюють прозорість професій для роботодавців. На національному – вони можуть бути своєрідними будівельними блоками для створення національних і галузевих/секторальних кваліфікаційних рамок, відігравати помітну роль у процедурах забезпечення якості. На міжнародному рівні за їх допомогою описують загальну структуру кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти та Європейську структуру кваліфікацій для освіти впродовж життя [3, с. 24].

При цьому компетентнісний підхід було визначено методологічним принципом проектування ступеневої освіти [11], інструментом “посилення соціального діалогу вищої школи зі світом праці, засобом її поглиблення та відновлення взаємної довіри” [1, с. 10], “новим концептуальним орієнтиром щодо формування змісту освіти, адже він базується на стандартах освіти, орієнтованих на кінцевий результат освіти та готовність людини продовжувати навчатися впродовж життя, саморозвиватися й творчо виконувати професійні завдання” [16, с. 43].

Підбиваючи підсумок вищезазначеному, варто наголосити, що сучасне покоління освітніх стандартів побудовано на основі вимог компетентнісного підходу, сутність якого полягає в підсиленні орієнтації на результати освіти як системоутворювального компонента конструкції цього стандарту.

Компетентнісно орієнтована освіта, на думку фахівців [8, с. 4–5], – це об’єктивне явище в освіті, викликане соціально-економічними, політично-освітніми й педагогічними передумовами, передусім, це реакція загальної та професійної освіти на змінювальні соціально-економічні умови, на процеси, що з’явилися разом з ринковою економікою. Адже ринок висуває до сучасного спеціаліста цілу низку нових вимог, які недостатньо враховані або зовсім не враховані в програмах підготовки спеціалістів, ці нові вимоги, як виявилось, не пов’язані безпосередньо з тією чи іншою дисципліною, вони мають надпредметний характер, відрізняються універсальністю [8, с. 5].

Такі вимоги автори називають по-різному: базовими навичками (В. Байденко); ключовими компетенціями (Е. Зеєр); надпрофесійними, базисними кваліфікаціями (О. Новіков) тощо.

Як свідчить аналіз психолого-педагогічної, філософської, культурологічної літератури, компетентнісний підхід не протиставляється Зунівському, а навпаки – утворює власну концепцію та логіку, передбачає допов-

нення його мотиваційно-ціннісним та особистісними аспектами. Такий підхід спрямовано на формування цілісної системи знань, умінь і практичних навичок, а також безперервного особистісно-професійного саморозвитку й самовдосконалення. Основу нової структури цінностей становитимуть компетенції.

Компетентнісний підхід в освіті є предметом наукового дослідження українських учених: Т. Байбари, І. Беха, Г. Беленької, Н. Бібік, О. Варецької, І. Зязюна, І. Драч, С. Калашникової, В. Лугового, О. Пометун, О. Савченко, В. Свистун, М. Степка, Ж. Таланової, Л. Хоружої, В. Ягуповата ін.

Вищеперелічені сучасні дослідники феномена компетентнісного підходу визначають його не абсолютно новим; деякі називають його “модю на компетентність”, інші – “шляхом оновлення освіти” та ін.

Цікавість і рельєфність такому вирішенню завдань мають надати, на нашу думку, погляди науковців щодо розуміння концептуальної сутності компетентнісного підходу, зокрема:

- спрямованість освітнього процесу на формування ключових (базових, основних), предметних компетентностей [14];
- забезпечення людиноцентристської орієнтації освіти [10];
- спростування новизни компетентнісного підходу з огляду на існування орієнтації на опанування вмінь, узагальнених способів діяльності як другорядного напрямку педагогічних досліджень і практики підготовки фахівців і школярів [9, с. 18];
- відображає процеси модернізації, є інновацією, а не абсолютною новизною [4, с. 8];
- такий підхід найбільш глибоко відображає модернізаційні процеси, які наявні в усіх країнах Європи [13];
- забезпечує здатність випускника школи практично вирішувати життєві проблеми, шукати своє “Я” [2].

Підсумовуючи, зазначимо, що єдиного підходу до тлумачення цього поняття досі ще не вироблено вченими, а ідея компетентнісного підходу в освіті досі є дискусійною, адже суперечки з цієї проблеми тривають і донині.

Учені встановили, що основною місією сучасної професійної освіти, зокрема педагогічної, є підготовка висококваліфікованого працівника відповідного рівня та профілю, конкурентоспроможного на ринку праці, компетентного, відповідального, самостійного, здатного до творчої ініціативи, швидко й ефективно вирішувати професійні завдання.

Зауважимо: сьогодні компетентнісний підхід розглядають як сучасний корелят множини більш традиційних підходів, у тому числі культурологічного, освітньо-наукового, людиноцентристського, комунікативно-стратегічного та ін.

Так, компетентнісний підхід орієнтує на побудову навчального процесу згідно з результатами освіти: в навчальну програму або курс спочатку закладають виразні та зіставні параметри опису (дескриптори) того, що

студент знатиме й умітиме “на виході”. Компетентнісна модель фахівця, орієнтованого на сферу професійної діяльності, – це опис того, яким набором компетенцій повинен володіти випускник ВНЗ, до виконання яких функцій він має бути підготовлений, а також який має бути ступінь його готовності до виконання конкретних обов’язків [17, с. 84].

Видатний дослідник проблем професійної майстерності, неперервної педагогічної освіти І. Зязюн зазначав, що під компетентнісним підходом розуміють єдину систему визначення мети, відбору змісту, організаційного й технологічного забезпечення процесу підготовки вчителя на основі виокремлення спеціальних, загальних і ключових компетенцій, що гарантують високий рівень і результативність професійно-педагогічної діяльності вчителя. Послуговуючись цим, учений окреслив його функції:

1. Компетентнісний підхід дає змогу більш точно визначити номенклатуру й логіку розвитку значущих у професійному плані педагогічних знань і вмінь, що відповідають сучасним поняттям “педагогічна культура”, “педагогічна творчість”, “педагогічна майстерність”.

2. На його основі можна більш точно визначити орієнтири в конструванні змісту педагогічної освіти.

3. Визначення ключових, загальних і спеціальних компетенцій дає можливість розробити більш точну й діагностично вивірену систему вимірів рівня професійно-педагогічної компетенції майбутнього спеціаліста на всіх етапах його підготовки.

4. Компетентнісний підхід, що відображає уявлення про професіоналізм і діловитість сучасного вчителя, зумовлює позитивний вплив на розвиток інноваційних процесів у системі педагогічної освіти [7, с. 14].

Зазначимо, що компетентнісний підхід спрямовано на формування цілісної системи універсальних знань, умінь і навичок, а також самостійної діяльності й особистої відповідальності майбутніх фахівців.

Впровадження компетентнісного підходу як засобу модернізації змісту вищої професійної освіти зумовлює визначення конкретного переліку та змісту ключових компетенцій випускників вищих навчальних закладів, які вказані в освітньо-кваліфікаційній характеристиці фахівця; встановлення відповідності базових компетенцій із професійно-орієнтованими дисциплінами; відбір змісту дисциплін, що забезпечить формування й розвиток компетентностей; розробку системи контролю за їх формуванням [5, с. 47].

Досить актуальною ми вважаємо потребу в методологічному аналізі змісту компетентнісного підходу, який дав змогу нам зробити висновок, що його характеризує єдність таких складових: загальнофілософської, загальнонаукової та конкретно-наукової.

Загальнофілософську складову представлено системним (формування компетентності розглядають як динамічні елементи цілісної системи особистісних характеристик людини, де системоутворювальним елементом є мета-ідеал) і генетичним підходами (формування компетентностей як

особистісних властивостей – це психічні новоутворення, що змінюються в інноваційно-еволюційному процесі розвитку особистості).

На загальнонауковому рівні розглядають процесуально-результативний підхід (можна зробити висновок про ефективність процесу за його результатом, який має бути певним чином визначений; це, своєю чергою, передбачає обов'язкову інтеграцію оцінних процедур до навчального процесу).

Третій, конкретно-науковий рівень характеристики методологічної основи представлений: потенційно-актуальним, комплексним підходом (розмежування понять “компетенція” як деякої програми, образу, сценарію та “компетентність” як актуальної реалізації цієї потенції особистістю); особистісно-діяльнісним (реалізація компетентісно орієнтованої освіти співвідноситься із глобальною ціллю будь-якої освітньої системи – розвиток особистості в єдності інтелектуального, емоційно-вольового, поведінкового аспектів засобами змісту освіти); ситуаційно-проблемним підходом (організаційно-управлінська форма освіти, що спрямована на формування компетентностей та передбачає створення навчальних ситуацій різних рівней проблемності).

Компетентнісний підхід, як і інші інноваційні підходи в навчанні, потребує поетапного впровадження.

Нам імпонують погляди Л. Тархан [17, с. 86–87] щодо реалізації такої діяльності. Так, дослідниця завданнями початкового етапу вважає: освоєння процедури формування алгоритмів дій у процесі вирішення типових завдань (тут студентом необхідно подолати певний бар'єр між отриманими теоретичними знаннями й готовністю на їх основі вибудувати алгоритмізований процес досягнення поставленої мети: побудувати впорядкований ланцюг елементарних формальних кроків, які забезпечать вирішення завдань згідно із стандартним методом); принципово важливо, щоб цей початковий етап у процесі розвитку компетентності реалізовувався в кожній навчальній дисципліні, що вивчають. На міждисциплінарному етапі автор пропонує формувати компетентність у побудові та реалізації діяльності, пов'язаної з виконанням деяких узагальнених (комплексних) алгоритмів діяльності: студент має скласти алгоритм вирішення поставленого завдання з раніше засвоєних елементів – алгоритмів вирішення типових завдань предметної галузі, можливо, і з різних галузей знань. Кінцевий етап присвячено формуванню компетентності щодо вирішення завдань в умовах, що відрізняються від знайомих із попереднього досвіду; вони передбачають аналіз ситуації, підбір як основи вивчених раніше стандартних методів і прийомів із застосуванням творчого рішення, побудову алгоритму, який забезпечить вирішення завдання; на цьому рівні чітко фіксуються окремі дії та властивості, потрібні для успішної діяльності: вивчати, думати, шукати, визначати, інтерпретувати, порівнювати, контролювати тощо.

Аналізуючи потужні можливості впливу цього підходу, зазначимо, що наразі перед професійною освітою постає пріоритетне завдання – її

оновлення на компетентнісній основі шляхом посилення практичної спрямованості з урахуванням принципу фундаменталізму в освіті. При цьому її основу становитиме ціннісна установка майбутніх вихователів ДНЗ на побудову випереджальної стратегії якісних самозмін – особистісно-професійного саморозвитку, самовдосконалення й самореалізації.

Варто наголосити, що пріоритетною ідеєю компетентнісного підходу є компетентнісно орієнтована освіта, що спрямована на формування в майбутніх фахівців дошкільної педагогіки не тільки потужної знаннєвої бази дослідницького й практико-орієнтованого характеру, а й забезпечення органічного поєднання розвитку моральної особистості та моральної індивідуальності.

Великої особистісно перетворювальної сили набуває теза про відповідність вузівського педагогічного процесу тенденціям світового освітнього процесу, побудованого на компетентнісній основі, підвищення рівня фахової компетентності кадрів через відмову від технократичних підходів у педагогічній справі, консерватизму, авторитарності викладання, жорсткої регламентації навчального процесу, врешті-решт – відставання від потреб сучасного соціуму.

Зважаючи на вищезазначене, викладемо власні позиції щодо реалізації підходів компетентнісно орієнтованої освіти в підготовці якісно нової формації вихователів дошкільних навчальних закладів:

- докорінна зміна ідеології парадигми професійної освіти майбутніх педагогів-дошкільників згідно із сучасними потребами соціуму й міжнародними стандартами; підготовка до дій у нових умовах, за нових вимог;
- суттєве оновлення змісту навчально-методичних комплексів дисциплін (плани, програми, методичні рекомендації) згідно з компетентнісним підходом: це палітра форм, методів і засобів, орієнтованих на розвиток компетентностей, що забезпечуватимуть якість результатів, стимулювання інноваційного підходу до проектування освітнього процесу як до компетентнісної діяльності;
- залучення найталановитіших кадрів до викладацької діяльності (викладачі, які відповідають кваліфікаційним вимогам, що встановлені законодавством і впливають із особливостей групи освітніх програм);
- орієнтація майбутніх фахівців дошкільної освіти на засвоєння гуманістичних цінностей та дотримання їх у житті та професійній діяльності, нарешті, гуманістичне оновлення соціуму;
- організація навчально-виховного процесу у ВНЗ на засадах концепції особистісно орієнтованої педагогіки;
- створення нового науково-інформаційного простору (підтримується сучасними рішеннями в галузі інформаційних технологій, у тому числі інформаційними навчальними системами, можливостями для електронного навчання, комунікаційними порталами для студентів і викладачів тощо);

– формування здатності в майбутніх фахівців до академічної доброчесності, самореалізації та професіоналізму в контексті духовно-моральної парадигми.

Очікувані результати засвоєння навчальних курсів визначатимуться в ключових, базових і професійних компетентностях, результати навчання студентів виражатимуться в конкретних дидактичних одиницях (знати, вміти, володіти тощо).

Реалізація компетентнісного підходу уможлиблює формування змісту професійної освіти з метою відображення суб'єктивних компонентів гуманізації педагогічного процесу. Варто зазначити, що педагогічний процес у ДНЗ має вибудовуватися на гуманістичних засадах, з огляду на природу особистості дитини: акцентування на моральній природі взаємин вихователя з вихованцями; перевага методів заохочення (позитивний приклад, переконання) над примусом; чуйне ставлення до дитини, повага до неї, коректне (ненасильницьке) формування особистісних якостей, розвиток чуттєвої сфери вихованця; морально-психологічна підтримка дитини тощо.

Еволюція педагогічної думки в розвитку моральних, культурних і духовних цінностей вплинули на відповідні моральні вимоги до особистості фахівця дошкільної освіти й зумовила якісно нове бачення етичної педагогічної діяльності фахівця. Ми визначили, що ця діяльність має бути чистою, чесною та прозорою, позбавленою елементів жорстокості, грубості та насилля. Адже сучасна теоретична етико-педагогічна думка зародилася ще в концепціях філософів античного світу.

Висновки. Таким чином, наведені міркування дають нам змогу стверджувати, що гуманістична основа компетентнісного підходу розкриває особистісний характер розуміння майбутніми вихователями ДНЗ відповідальності за результати власної професійної діяльності, духовної культуродомінантності та необхідності безперервного професійного саморозвитку.

Розглянувши різні аспекти компетентнісного підходу, спираючись на психолого-педагогічні дослідження, можна узагальнити й систематизувати вищевикладене та зробити деякі висновки. Такий підхід не протиставляється ЗУНівському, а доповнює його особистісними, ціннісними, мотиваційними аспектами, передбачає необхідність переорієнтації свідомості вихователів ДНЗ на визнання нових освітніх пріоритетів:

– створення емоційно-комфортного середовища в дошкільному закладі з атмосферою добра та поваги, спрямованого на утвердження гідності кожної дитини, для її саморозкриття;

– організація особистісно орієнтованого (вільного й відкритого) навчання та виховання гуманістичними засобами: рефлексивне керівництво діяльністю вихованців; звернення через навчальний зміст до моральних цінностей; актуалізація в дошкільному житті моральних зразків життя, морального потенціалу вихованців; гуманістична спрямованість на особистість дитини, утвердження найвищих цінностей, моральних норм поведінки та стосунків;

– оптимістичне прогнозування розвитку вихованця з орієнтацією на формування його моральних якостей прикладами власної етичної поведінки й педагогічної культури педагога;

– встановлення й регуляція стосунків між вихователем і дітьми: створення щирої атмосфери спілкування в групі дітей з етичною централізацією педагогічної дії; вміння грамотно поєднувати вимогливість і доброзичливість, будувати рівноцінні відносини з дитячим колективом.

Отже, в межах функціонального аналізу досліджуваної проблеми ми встановили, що компетентнісний підхід – це концептуальна основа модернізації професійної освіти, спрямована на кінцевий результат навчально-виховного процесу – набуття майбутнім фахівцем компетентностей. В умовах сьогодення впровадження компетентнісного підходу здійснюють через перехід до нового покоління галузевих стандартів вищої освіти, що проектує компетентнісну модель випускника.

Список використаної літератури

1. Байденко В. И. Болонский процесс: проблемы, опыт, решения / В. И. Байденко. – 2-е изд., исправл. и доп. – Москва : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2006. – 111 с.
2. Бібік Н. М. Компетентність і компетенції у результатах початкової освіти / Н. М. Бібік [укл. О. В. Онопрієнко] // Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у навчальному процесі: теоретичні аспекти : Дайджест 1. – Донецьк : Каштан, 2011. – С. 23–30.
3. Субетто А. И. Онтология и эпистемология компетентностного подхода, классификация и квалиметрия компетенций / А. И. Субетто. – Санкт-Петербург ; Москва : Исследоват. центр проблем качества подготовки специалистов, 2006. – 726 с.
4. Болонский процесс: результаты обучения и компетентностный подход (книга-приложение 1) / под науч. ред. д-ра пед. наук, профессора В. И. Байденко. – Москва : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2009. – 536 с.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – Київ : Слово, 2013. – 448 с.
6. Драч І. І. Компетентнісний підхід як засіб модернізації змісту вищої освіти / І. І. Драч // Проблеми освіти. – 2008. – № 57. – С. 44–47.
7. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия / И. А. Зимняя. – Москва : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 40 с.
8. Зязюн І. А. Учитель у вимірах епох і цивілізацій / І. А. Зязюн // Мистецтво та освіта. – 2008. – № 3. – С. 9–15.
9. Ибрагимов Г. И. Инновационные технологии обучения в условиях реализации компетентностного подхода / Г. И. Ибрагимов // Инновации в образовании. – 2011. – № 4. – С. 4–14.
10. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – Київ : К.І.С, 2004. – 112 с.
11. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі / В. Г. Кремень. – 2-е вид. – Київ : Т-во “Знання” України, 2010. – 520 с.
12. Митяева А. М. Компетентностная модель многоуровневого высшего образования (на материале формирования учебно-исследовательской компетентности бакалавров и магистров) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 / А. М. Митяева. – Волгоград, 2007. – 43 с.

13. Національний освітній глосарій: вища освіта / авт.-уклад.: І. І. Бабин, Я. Я. Болобаш, А. А. Гармаш [та ін.] ; за ред. Д. В. Табачника і В. Г. Кременя. – Київ : Плеяди, 2011. – 100 с.
14. Побірченко Н. С. Компетентнісна освіта у вищій школі: теоретичний аспект / Н. С. Побірченко // Освіта та педагогічна наука. – 2012. – № 3 (152). – С. 24–31.
15. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в освіті / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / [під заг. ред. О. В. Овчарук]. – Київ : К.І.С., 2004. – С. 67.
16. Равен Дж. Педагогическое тестирование: Проблемы, заблуждения, перспективы / Дж. Равен ; [пер. с англ.] – Москва : Когито-Центр, 1999. – С. 16.
17. Степко М. Компетентнісний підхід: його сутність. Що є прийнятним, а що проблемним для вищої освіти України? / М. Степко // Теоретичний та науково-методичний часопис. – 2009. – № 1 (32). – С. 43–52.
18. Тархан Л. Компетентнісний підхід як інновація в навчанні майбутніх інженерів-педагогів / Л. Тархан // Вища школа. – 2010. – № 3/4. – С. 82–88.

Стаття надійшла до редакції 06.09.2016.

Жадленко И. А. Компетентностный подход – концептуальная основа профессиональной подготовки будущих воспитателей дошкольных учебных учреждений

В статье проанализированы базовые категории компетентностного подхода через призму профессиональной подготовки будущих воспитателей дошкольных учебных учреждений. Доказано, что современное поколение образовательных стандартов построено на основе требований компетентностного подхода, суть которого заключается в усилении ориентации на результаты образования как системообразующего компонента конструкции этого стандарта. Установлено, что компетентностный подход направлен на формирование целостной системы знаний, умений и практических навыков, а также непрерывного личностно-профессионального саморазвития и самосовершенствования, а основу новой структуры ценностей будут составлять компетенции.

Ключевые слова: компетентностный подход, компетенции, профессиональная подготовка, будущие воспитатели дошкольных учебных заведений.

Zhadlenko I. Competence Approach – a Conceptual Basis of Professional Training of Future Pre-school Teachers

The article analyzes the basic categories of of competence approach through the prism of professional training of future teachers of pre-school educational institutions.

It has been proved that the current generation of educational standards is built on the basis of the requirements of competence-based approach, the essence of which is to strengthen the focus on education as a result of the standard system-design component. It has been established that the competence-based approach aimed at forming a complete system of knowledge, abilities and skills, as well as continuous personal and professional self-development and self-improvement, and the basis of the new structure of values will be competence. It has been proved that the orientation of preschool education on pedagogical result (comprehensive child development and his / her success in further education) calls for a high level of professional competence of preschool teachers. Among the key competencies that should characterize future pre-school specialist, professional ethics is of high priority.

The need for successful implementation of radical transformations, occurring in modern environment, actualize the problem of providing profound conceptual changes in the training of future pre-school teachers that can solve professional tasks with high and stable efficiency on condition of mastering the system of skills and competencies, building their professional activities in compliance with moral and ethical standards. The content and

features of professional and ethical competence of future preschool specialists have been specified.

The effectiveness and success of the formation of professional and ethical competence of future pre-school teachers in the process of professional training depend on the combination of knowledge, skills, experience, reflected in theoretical and practical training of future specialists; creation reflective and humanistic environment; enriching the learning process with the tasks of spiritual and moral content; internalization of value attitude of future teachers to foster professional and ethical internalization of value attitude of future teachers to foster professional and ethical activities; formation of high communicative culture level of future teachers in the system of moral relations; the ability to self-improvement and self-development.

Key words: *competence approach, competences, professional training, future pre-school teachers.*